

Қазақстан тәуелсіздігінің маңызы

ЖАРИЯЛАНДЫ
02.12.2025СІЛТЕМЕ
https://bilimger.kz/185456/

Жүргенбай Арайлым

М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан Зерттеу университеті 1ші курс студенті

Қазақстан тәуелсіздігі – бұл тек бір тарихи оқиғаның атауы емес, ұлттың сан ғасырлық рухани эволюциясының, азаттыққа ұмтылған қайсар мінезінің заңды жемісі. Егемендікке қол жеткізу арқылы қазақ қоғамы өз болашағын өзі айқындауға мүмкіндік алып, жаңа мемлекеттік идеологияның, ұлттық жаңғыру парадигмасының іргесін қалады. Мақала тақырыбының өзектілігі – тәуелсіздіктің саяси, әлеуметтік, мәдени және рухани маңызын ғылыми тұрғыдан саралап, оның қазіргі Қазақстанның дамуына қандай стратегиялық ықпал жасағанын айқындау қажеттілігінде. Мақаланың мақсаты – Қазақстан тәуелсіздігінің мәнін кешенді түрде талдап, оның мемлекет тұрақтылығы мен ұлттық бірегейлікті сақтау жолындағы шешуші рөлін негіздеу.

Қазақстан тәуелсіздігі – мемлекет дамуының барлық салаларына жаңа мазмұн мен бағыт берген тарихи бетбұрыс. Егемендік алған алғашқы жылдары қалыптасқан саяси жүйе, мемлекеттік басқару институттары мен құқықтық негіздер елдің дербес шешім қабылдау қабілетін күшейтті. Конституцияның қабылдануы, үш тармақты билік жүйесінің орнығуы, халықаралық аренада тең құқылы субъект ретінде танылу – тәуелсіздіктің саяси мәнін айқын көрсететін факторлар. Бұл қадамдар Қазақстанды заманауи мемлекеттер қатарына қосып, ұлттық мүддеге негізделген дамудың жаңа моделін қалыптастырды.

Экономикалық тұрғыдан алғанда, тәуелсіздік елге бұрын-соңды болмаған мүмкіндіктер ашты. Табиғи ресурстарды тиімді игеру, нарықтық экономикаға көшу, шетелдік инвестициялар ағынын тарту – елдің экономикалық егемендігін нығайтты. Индустриялық-инновациялық даму бағдарламалары, стратегиялық кластерлерді қалыптастыру, цифрлық трансформация үдерісі Қазақстанды өңірдегі жетекші экономикалық орталықтардың біріне айналдырды. Экономикалық тәуелсіздік – саяси тұрақтылықтың, әлеуметтік өркендеудің және жаһандық бәсекеге қабілеттіліктің негізгі алғышарты.

Рухани-мәдени саладағы өзгерістер де тәуелсіздікпен тікелей байланысты. Ұлттық тілдің мәртебесін күшейту, тарихи мұраларды жаңғырту, мәдени кодты қайта түлету – егемен қоғамның рухани дамуында ерекше орын алады. «Мәңгілік Ел», «Рухани жаңғыру» бастамалары ұлттық бірегейлік пен қоғамдық сананы жаңартудың жаңа механизмдерін ұсынды. Бұл бастамалар әр қазақстандықтың тарихи тамырымен байланысын тереңдетіп қана қоймай, ұлттық құндылықтарды жаңа ғасыр талабына сәйкес жаңаша түсіндіруге жол ашты.

Сонымен бірге, тәуелсіздік – елдің жаһандық кеңістікте өзіндік орнын айқындауға мүмкіндік берген стратегиялық фактор. Қазақстанның халықаралық ұйымдардағы белсенділігі, бейбітшілік пен қауіпсіздік саласындағы бастамалары, көпвекторлы сыртқы саясаты мемлекеттің беделін арттырды. БҰҰ, ЕҚЫҰ, ШЫҰ секілді ұйымдардағы серіктестік еліміздің халықаралық жауапкершілігін күшейтіп, әлемдік қауымдастықта сенімді әріптес мәртебесін нығайтты. Бұл – тәуелсіз елдің әлемдік деңгейде мойындалуының айқын дәлелі.

Қазақстан тәуелсіздігі – ұлттың жаңа тарихи келбетін қалыптастырған, мемлекеттің саяси дербестігін, экономикалық қуатын және рухани тұтастығын айқындаған құндылық. Егемендік жылдары қалыптасқан мемлекеттік институттар, орныққан экономика, жаңғырған ұлттық сана – тәуелсіздіктің стратегиялық нәтижесі әрі оның болашаққа бағытталған миссиясының айқын көрінісі. Сондықтан тәуелсіздікті сақтау, оның жетістіктерін дамыту және ұрпақ санасына сіңіру – әр азаматтың жауапкершілігі. Азаттық – бізге берілген тарихи мүмкіндік қана емес, оны абыроймен қорғай отырып ұлт ретінде өркендеудің басты шарты.

Пайдаланылған әдебиеттер

1. Назарбаев, Н. Ә. *Тәуелсіздік дәуірі*. – Астана: Елбасы кітапханасы, 2021. – 384 б.
2. Омарбеков, Т. О., Сайлан, Б. С., Алтаев, А. Ш., Қозыбақова, Ф. А. *Қазақстан (Қазақ елі) тарихы: 4 кітаптан тұратын оқулық. Тәуелсіз Қазақстан: алғышарттары және қалыптасуы. 4-кітап*. – Алматы: Қазақ университеті, 2016. – 264 б.
3. Cohen, A. *Kazakhstan: The Road to Independence. Energy Policy and the Birth of a Nation*. – Washington, D.C.; Stockholm: Central Asia–Caucasus Institute & Silk Road Studies Program, 2008. – 289 ISBN 978-91-85937-36-3.